

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ"**
Києво-Могиллянська школа врядування
імені Андрія Мелешевича

Програма підготовки
галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування
спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування
кваліфікація – магістр

СИЛАБУС (робочий тематичний план)

з навчальної дисципліни
"ПРОЦЕС І ПРОЦЕДУРИ ПОЛІТИКИ"

Загальний обсяг: 2 кредити
Семестр: 1
Лекційні заняття: 4 годин
Групові заняття: 16 годин
Самостійна робота: 40 годин
Заключний контроль: іспит

Автор:

Валерій Володимирович Тертичка, доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри суспільного врядування, v.tertychka@ukma.edu.ua

Викладачі:

Олександр Іванович Кілієвич, доцент кафедри суспільного врядування, доцент,
o.kiliievych@ukma.edu.ua

Рябцев Геннадій Леонідович, доктор наук з державного управління, професор, професор
кафедри суспільного врядування, g.riabtsev@ukma.edu.ua

Валерій Володимирович Тертичка, доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри суспільного врядування, v.tertychka@ukma.edu.ua

Час і місце консультування

Консультації викладача можна отримати за попередньою домовленістю по суботам з 10.00 до 15.00 у 4-му корпусі НаУКМА (вул. Волоська, 8/5), к. 324.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Опис навчального модуля

Навчальний модуль "Процес і процедури політики" спрямовано на одержання слухачами теоретичних знань, практичних умінь і навичок процесу вироблення суспільної політики як курсу дій (або утримання від дій - бездій), обраний органами влади для розв'язання певної суспільної проблеми або сукупності взаємно пов'язаних проблем.

Модуль є складовою нормативної навчальної дисципліни "**Вироблення доказової політики**", спрямований на поглиблення знань, умінь і навичок, сформованих вивченням обов'язкових навчальної дисципліни "Філософія демократичного врядування" та

орієнтований на вдосконалення компетентностей, визначених професійними стандартами державної служби й Стратегією розвитку НаУКМА в частині впровадження елементів проблемно-орієнтованого й принципів неперервного навчання.

Мета навчання

Метою дисципліни є підготовка ініціативних лідерів-управлінців, спроможних виробляти суспільну політику, вирішувати проблеми, формулювати цілі політики, розуміти цикл, середовище вироблення політики та її аналізу, ресурси й інструменти політики та оцінювання політики та її дослідження

Очікувані результати навчання

Після завершення навчання здобувачі мають:

- знати теоретичні і методологічні аспекти вироблення суспільної політики та її цикл. процес і технологія аналізу державної політики (A1.32¹);
- знати складники середовища і ресурси суспільної політики (A2.31);
- розуміти вплив на політику: продукти, результати та наслідки (A2.33);
- вміти реалізовувати комунікації у циклі вироблення державної політики та приймати рішення щодо забезпечення збалансованого розвитку і надання управлінських послуг з урахуванням аналізу стейкхолдерів (A2.У1);
- вміти здійснювати комунікації в циклі політики, ідентифікувати проблеми та визначення порядку денного; формулювання / розробка політики та вибір інструментів політики й оцінювання політики (A3.У1);
- навички працювати в команді, вміння належно комунікувати для надання управлінських послуг та приймати й ухвалювати рішення ґрунтуючись на суспільних цінностях та дотримуючись етичних норм (Г3.У1)

ОСНОВНА НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень / укл. О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. - К. : К.І.С., 2004. - 210 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/173-analiz-derzhavnoyi-politiki-v-ukrayini>
2. Вайс К.Г. Оцінювання: методи дослідження програм та політики / Пер. з англ. Р.Ткачука та М.Корчинської; Наук. ред. пер. О. Кілієвич. – К.: Основи, 2000. – 671с.
3. Веймер Д. Л. Аналіз політики: концепції, практика / Д. Л. Веймер, Е. Р. Вайнінг ; пер. з англ. – К. : Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 1998. – 654 с. – Режим доступу : http://ipas.org.ua/images/doc/Library/Books/weimer_1998_analiz_polityky.pdf
4. Вироблення державної політики. Аналітичні записки / укл. О. Кілієвич, В. Романов. – К. : К.І.С., 2003. – 346 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/172-viroblennja-derzhavnoyi-politiki>
5. Вироблення державної політики: рекомендації для України в контексті євроінтеграційного досвіду країн Балтії та Польщі : зб. аналіт. звітів і записок учасників Програми урядового стажування / укл. О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. - К. : К.І.С, 2006. -388 с. - Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/171-viroblennja-derzhavnoyi-politiki-rekomendatsiyi-dlja-ukrayini-v-konteksti-evrointegratsijnogo-dosvidu-krayin-baltiyyi-ta-polschi>
6. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі / Пер. з англ. Р.Ткачук. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2004. – 871с.
7. Говлет М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики / М. Говлет, М. Рамеш ; пер. з англ. – Львів : Кальварія. – 264 с.
8. Гогвуд Б. Аналіз політики для реального світу / Б. Гогвуд, Л. Ган ; пер. з англ. – К. : Основи, 2004. – 396 с. – Режим доступу : http://ipas.org.ua/images/doc/Library/Books/hogwood_2004_analiz_polityky_dlja_realnogo_svitu.pdf

9. Дай Т. Основи державної політики / Т. Дай ; пер. з англ. – Одеса : Бахва, 2005. – 468 с.
10. Дан В. Державна політика: вступ до аналізу / В. Дан ; пер. з англ. – Одеса : Бахва, 2005. – 504 с. – Режим доступу : http://ipas.org.ua/images/doc/Library/Books/dann_2005_derzhavna_polityka.pdf
11. Державна політика (Розділ 2) : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/educational-materials/253-derzhavna-politika-rozdil-2>
12. Державна політика і демократичне урядування: становлення та взаємовплив : підруч. / за заг. ред. В. А. Ребкала, В. В. Тертички, В. А. Шахова. – К. : К.І.С., 2016. – 264 с. – Режим доступу : <http://ipas.org.ua/index.php/library/educational-materials/296-public-policy-and-democratic-governance>
13. Збірник додаткових матеріалів до курсу "Основи аналізу державної політики" для учасників Програми сприяння Парламенту України. – Режим доступу: <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/247-zbirnik-dodatkovih-materialiv-do-kursu-osnovi-analizu-derzhavnoyi-politiki-dlja-uchasnikiv-programi-sprijannja-parlamentu-ukrayini-2005-r>
14. Кілієвич О. Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки / О. І. Кілієвич. – К. : Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2003. – 510 с.
15. Кілієвич О. І. Практикум із підготовки аналітичних документів: навч. посіб. / О. І. Кілієвич, Г. Л. Рябцев. В. В. Тертичка. - К.: "К.І.С", 2016. - 95 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/educational-materials/295-praktikum-iz-pidgotovki-analitichnih-dokumentiv-navch-posib>
16. Окремі роботи в рамках курсу аналіз політики підготовлені учасниками Програми стажування у Верховній Раді України та центральних органах виконавчої влади України у 2008-2009 рр., Київ, 2010. – 68 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/246-okremi-roboti-v-ramkah-kursu-analiz-politiki>
17. Розробка державної політики. Аналітичні записки / Укл. О.І. Кілієвич, В.Є. Романов. – К.: Вид-во "К.І.С.", 2002. – 320 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/176-rozrobka-derzhavnoyi-politiki-analitichni-zapiski>
18. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні / В. В. Тертичка. – К. : Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2002. – 750 с. – Режим доступу : http://ipas.org.ua/images/doc/Library/Books/vt_monogr_2002.zip
19. Тертичка В. В. Основи аналізу державної політики : відеолекції. URL: <https://youtu.be/SMfPxCmNs>
20. Янг Е. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики : практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / Е. Янг, Л. Куїнн ; пер. з англ. С. Соколик ; наук. ред. пер. О. Кілієвич. - К. : К.І.С., 2003. – 130 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/educational-materials/180-eojn-jang-i-liza-kuinn-jak-napisati-dievij-analitichnij-dokument-u-galuzi-derzhavnoyi-politiki>

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Лекції	Групові заняття годин	Самостійна робота
Семестр 1			
Тема 1. Суспільна політика і демократичне урядування. Цикл вироблення політики	2	6	12

Тема 2. Аналіз політики. Середовище, цілі й замовник, аналіз стейхолдерів та інструменти й оцінювання політики	4	14	28
Разом	6	20	40
Іспит			

Тема 1. Суспільна політика і демократичне врядування. Цикл вироблення політики

Лекції – 2 год., групові заняття – 6 год., самостійна робота – 12 год.

1. Суспільна політика і демократичне врядування
2. Цикл вироблення політики
3. Види аналітичних документів

Обов'язкові для ознайомлення джерела:

1. Веймер Д. Л. Аналіз політики: концепції, практика / Д. Л. Веймер, Е. Р. Вайнінг ; пер. з англ. – К. : Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 1998. – 654 с. – Режим доступу : http://ipas.org.ua/images/doc/Library/Books/weimer_1998_analiz_polityky.pdf
2. Вироблення державної політики. Аналітичні записки / укл. О. Кілієвич, В. Романов. – К. : К.І.С., 2003. – 346 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/172-viroblennja-derzhavnoyi-politiki>
3. Вироблення державної політики: рекомендації для України в контексті євроінтеграційного досвіду країн Балтії та Польщі : зб. аналіт. звітів і записок учасників Програми урядового стажування / укл. О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. - К. : К.І.С, 2006. -388 с. - Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/171-viroblennja-derzhavnoyi-politiki-rekomendatsiyi-dlja-ukrayini-v-konteksti-evrointegratsijnogo-dosvidu-krayin-baltiyyi-ta-polschi>
4. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі / Пер. з англ. Р.Ткачук. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2004. – 871с.
5. Говлет М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики / М. Говлет, М. Рамеш ; пер. з англ. – Львів : Кальварія. – 264 с.
6. Гогвуд Б. Аналіз політики для реального світу / Б. Гогвуд, Л. Ган ; пер. з англ. – К. : Основи, 2004. – 396 с. – Режим доступу : http://ipas.org.ua/images/doc/Library/Books/hogwood_2004_analiz_polityky_dlja_realnogo_svitu.pdf
7. Дай Т. Основи державної політики / Т. Дай ; пер. з англ. – Одеса : Бахва, 2005. – 468 с.
8. Дан В. Державна політика: вступ до аналізу / В. Дан ; пер. з англ. – Одеса : Бахва, 2005. – 504 с. – Режим доступу : http://ipas.org.ua/images/doc/Library/Books/dann_2005_derzhavna_polityka.pdf
9. Державна політика (Розділ 2) : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/educational-materials/253-derzhavna-politika-rozdil-2>
10. Державна політика і демократичне врядування: становлення та взаємовплив : підруч. / за заг. ред. В. А. Ребкала, В. В. Тертички, В. А. Шахова. – К. : К.І.С., 2016. – 264 с. – Режим доступу : <http://ipas.org.ua/index.php/library/educational-materials/296-public-policy-and-democratic-governance>
11. Збірник додаткових матеріалів до курсу "Основи аналізу державної політики" для учасників Програми сприяння Парламенту України. – Режим доступу: <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/247-zbirnik-dodatkovih-materialiv-do-kursu-osnovi-analizu-derzhavnoyi-politiki-dlja-uchasnikiv-programi-spriannja-parlamentu-ukrayini-2005-r>
12. Кілієвич О. Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки / О. І. Кілієвич. – К. : Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. – 510 с.
13. Кілієвич О. І. Практикум із підготовки аналітичних документів: навч. посіб. / О. І. Кілієвич, Г. Л. Рябцев, В. В. Тертичка. - К.: "К.І.С", 2016. - 95 с. – Режим

- доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/educational-materials/295-praktikum-iz-pidgotovki-analitichnih-dokumentiv-navch-posib>
14. Окремі роботи в рамках курсу аналіз політики підготовлені учасниками Програми стажування у Верховній Раді України та центральних органах виконавчої влади України у 2008-2009 рр., Київ, 2010. – 68 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/246-okremi-roboti-v-ramkah-kursu-analiz-politiki>
  15. Розробка державної політики. Аналітичні записки / Укл. О.І. Кілієвич, В.Є. Романов. – К.: Вид-во "К.І.С.", 2002. – 320 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/176-rozrobka-derzhavnoyi-politiki-analitichni-zapiski>
  16. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні / В. В. Тертичка. – К. : Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2002. – 750 с. – Режим доступу : http://ipas.org.ua/images/doc/Library/Books/vt_monogr_2002.zip
  17. Тертичка В. В. Основи аналізу державної політики : відеолекції. URL: <https://youtu.be/SMfPxVComNs>
  18. Янг Е. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики : практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / Е. Янг, Л. Куїнн ; пер. з англ. С. Соколик ; наук. ред. пер. О. Кілієвич. - К. : К.І.С., 2003. – 130 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/educational-materials/180-eojn-jang-i-liza-kuinn-jak-napisati-dievij-analitichnij-dokument-u-galuzi-derzhavnoyi-politiki>

Необов'язкові для ознайомлення джерела:

- Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень / укл. О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. - К. : К.І.С., 2004. - 210 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/173-analiz-derzhavnoyi-politiki-v-ukrayini>
- Вайс К.Г. Оцінювання: методи дослідження програм та політики / Пер. з англ. Р.Ткачука та М.Корчинської; Наук. ред. пер. О. Кілієвич. – К.: Основи, 2000. – 671с.
- Кньоффель П. Аналіз і пілотаж публічної політики / Пітер Кньоффель, Корін Ларю, Фредерік Варон, Наталія Малишева; пер з фр. І.С.Микитин ; Вищ. ін-т публ. упр. Швейцарії. – К.:Алерта, 2010. – 424 с.
- Колбеч Г.К. Політика: основні концепції в суспільних науках / Пер. з англ. О.Дем'янчук. – К.: Вид. Дім "КМ Академія", 2004. – 127 с.
- Пал, Леслі А. Аналіз державної політики / пер. з англ. - К.: Основи, 1999. – 422 с.
- Парсонс, Вейн. Публічна політика. – К.: Вид. Дім "КМ Академія", 2006. – 520 с.
- Democracy, Social Values, and Public Policy. – Westport, CT: Praeger, 1998. – 201 p.

Обов'язковий практичний семінар "Чому українській владі потрібен цикл вироблення політики?"

Обов'язковий практичний семінар: case-study "Індустрія звукозапису та музичне піратство"

Тема 2. Аналіз політики. Середовище, цілі й замовник, аналіз стейкхолдерів та інструменти й оцінювання політики

Лекції – 4 год., групові заняття – 14 год., самостійна робота – 28 год.

1. Аналіз політики: ідентифікація проблеми
2. Середовище суспільної політики
3. Зміст суспільної політики та її цілі й завдання, замовник аналізу
4. Аналіз стейкхолдерів, інструменти й оцінювання політики

Обов'язкові для ознайомлення джерела:

1. Вайс К.Г. Оцінювання: методи дослідження програм та політики / Пер. з англ. Р.Ткачука та М.Корчинської; Наук. ред. пер. О. Кілієвич. – К.: Основи, 2000. – 671с.

2. Веймер Д. Л. Аналіз політики: концепції, практика / Д. Л. Веймер, Е. Р. Вайнінг ; пер. з англ. – К. : Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 1998. – 654 с. – Режим доступу : http://ipas.org.ua/images/doc/Library/Books/weimer_1998_analiz_polityky.pdf
3. Вироблення державної політики. Аналітичні записки / укл. О. Кілієвич, В. Романов. – К. : К.І.С., 2003. – 346 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/172-viroblennja-derzhavnoyi-politiki>
4. Вироблення державної політики: рекомендації для України в контексті євроінтеграційного досвіду країн Балтії та Польщі : зб. аналіт. звітів і записок учасників Програми урядового стажування / укл. О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. - К. : К.І.С, 2006. -388 с. - Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/171-viroblennja-derzhavnoyi-politiki-rekomendatsiyi-dlja-ukrayini-v-konteksti-evrointegratsijnogo-dosvidu-krayin-baltiyi-ta-polschi>
5. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі / Пер. з англ. Р.Ткачук. – К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2004. – 871с.
6. Говлет М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики / М. Говлет, М. Рамеш ; пер. з англ. – Львів : Кальварія. – 264 с.
7. Гогвуд Б. Аналіз політики для реального світу / Б. Гогвуд, Л. Ган ; пер. з англ. – К. : Основи, 2004. – 396 с. – Режим доступу : http://ipas.org.ua/images/doc/Library/Books/hogwood_2004_analiz_polityky_dlia_realnogo_svitu.pdf
8. Дай Т. Основи державної політики / Т. Дай ; пер. з англ. – Одеса : Бахва, 2005. – 468 с.
9. Дан В. Державна політика: вступ до аналізу / В. Дан ; пер. з англ. – Одеса : Бахва, 2005. – 504 с. – Режим доступу : http://ipas.org.ua/images/doc/Library/Books/dann_2005_derzhavna_polityka.pdf
10. Державна політика (Розділ 2) : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/educational-materials/253-derzhavna-politika-rozdil-2>
11. Державна політика і демократичне урядування: становлення та взаємовплив : підруч. / за заг. ред. В. А. Ребкала, В. В. Тертички, В. А. Шахова. – К. : К.І.С., 2016. – 264 с. – Режим доступу : <http://ipas.org.ua/index.php/library/educational-materials/296-public-policy-and-democratic-governance>
12. Збірник додаткових матеріалів до курсу "Основи аналізу державної політики" для учасників Програми сприяння Парламенту України. – Режим доступу: <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/247-zbirnik-dodatkovih-materialiv-do-kursu-osnovi-analizu-derzhavnoyi-politiki-dlja-uchasnikiv-programi-sprijannja-parlamentu-ukrayini-2005-r>
13. Кілієвич О. Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки / О. І. Кілієвич. – К. : Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. – 510 с.
14. Кілієвич О. І. Практикум із підготовки аналітичних документів: навч. посіб. / О. І. Кілієвич, Г. Л. Рябцев. В. В. Тертичка. - К.: "К.І.С", 2016. - 95 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/educational-materials/295-praktikum-iz-pidgotovki-analitichnih-dokumentiv-navch-posib>
15. Окремі роботи в рамках курсу аналіз політики підготовлені учасниками Програми стажування у Верховній Раді України та центральних органах виконавчої влади України у 2008-2009 рр., Київ, 2010. – 68 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/246-okremi-roboti-v-ramkah-kursu-analiz-politiki>
16. Розробка державної політики. Аналітичні записки / Укл. О.І. Кілієвич, В.Є. Романов. – К.: Вид-во "К.І.С.", 2002. – 320 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/176-rozrobka-derzhavnoyi-politiki-analitichni-zapiski>

17. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні / В. В. Тертичка. – К. : Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2002. – 750 с. – Режим доступу : http://ipas.org.ua/images/doc/Library/Books/vt_monogr_2002.zip
18. Тертичка В. В. Основи аналізу державної політики : відеолекції. URL: <https://youtu.be/SMfPxVComNs>
19. Янг Е. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики : практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / Е. Янг, Л. Куїнн ; пер. з англ. С. Соколик ; наук. ред. пер. О. Кілієвич. - К. : К.І.С., 2003. – 130 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/educational-materials/180-eojn-jang-i-liza-kuinn-jak-napisati-dievij-analitichnij-dokument-u-galuzi-derzhavnoyi-politiki>

Необов'язкові для ознайомлення джерела:

- Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень / укл. О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. - К. : К.І.С., 2004. - 210 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/digest/173-analiz-derzhavnoyi-politiki-v-ukrayini>
- Вайс К.Г. Оцінювання: методи дослідження програм та політики / Пер. з англ. Р.Ткачука та М.Корчинської; Наук. ред. пер. О. Кілієвич. – К.: Основи, 2000. – 671с.
- Кньопфель П. Аналіз і пілотаж публічної політики / Пітер Кньопфель, Корін Ларю, Фредерік Варон, Наталія Малишева; пер з фр. І.С.Микитин ; Вищ. ін-т публ. упр. Швейцарії. – К.:Алерта, 2010. – 424 с.
- Колбеч Г.К. Політика: основні концепції в суспільних науках / Пер. з англ. О.Дем'янчук. – К.: Вид. Дім “КМ Академія”, 2004. – 127 с.
- Пал, Леслі А. Аналіз державної політики / пер. з англ. - К.: Основи, 1999. – 422 с.
- Парсонс, Вейн. Публічна політика. – К.: Вид. Дім “КМ Академія”, 2006. – 520 с.
- Democracy, Social Values, and Public Policy. – Westport, CT: Praeger, 1998. – 201 p.

Обов'язкове практичне завдання "Ідентифікація проблеми для аналізу політики"

Обов'язкове практичне завдання "Ідентифікація замовника політики"

Обов'язковий практичний семінар "Складники середовища та ресурси вироблення політики"

Обов'язкове практичне завдання "Аналіз стейкхолдерів"

Обов'язкове практичне завдання "Альтернативи політики й оцінювання"

Творча робота: аналітична записка

Творча робота (аналітична записка) готується студентами під час вивчення усіх тем. Тематика аналітичної записки має стосуватися процесу вироблення політики, погодженою з викладачем та (рекомендовано) відповідати напряму магістерської роботи

Аналітична записка спрямована на вирішення конкретної суспільної проблеми, ґрунтується на процесі політики. Аналітична записка є одноосібною роботою і подається в друкованому вигляді. Назва записки співпадає з формулюванням проблеми, яку автор обирає самостійно та узгоджує з викладачем.

Обсяг аналітичної записки – до 5 сторінок (до 13-20 тис. знаків) [1]. Подається у друкованому вигляді під час презентації (захисту). У разі необхідності до основного тексту можна долучити додатки.

Титульна сторінка має бути підписана виконавцем ("накладений" підпис).

Форма проведення: самостійна робота; письмово (обмін файлами) [2]; публічний захист.

Структуру аналітичної записки наведено нижче. Наявність усіх пунктів структури є обов'язковою

Рекомендації до змісту аналітичної записки

Кілієвич О. І. Практикум із підготовки аналітичних документів: навч. посіб. / О. І. Кілієвич, Г. Л. Рябцев. В. В. Тертичка. - К.: "К.І.С", 2016. - 95 с. – Режим доступу : <https://ipas.org.ua/index.php/library/educational-materials/295->

Структура аналітичної записки

Формулювання проблеми (як назва роботи)

1. *Симптоми проблемної ситуації* (ознаки, явища, процеси, що спостерігаються у суспільстві, сфері, галузі, регіоні тощо, та є наслідком проблеми).
2. *Чинна законодавча база* (перелік нормативно-правових актів, що регулюють діяльність сфери, галузі, регіону, де помічено проблему).
3. *Інституційна база* (перелік інституцій, що формують і реалізують чинну політику, у сфері, галузі, регіоні, де помічено проблему).
4. *Опис інструментів чинної політики* (у цьому пункті варто назвати чинники, які перешкоджають вирішенню проблеми; навести приклади успішного вирішення аналогічної проблеми в інших країнах, іншими замовниками (якщо такі є); описати механізми та інструменти, за допомогою яких проблему намагалися вирішити раніше, та за якими показниками оцінювали досягнення мети).
5. *Складники середовища та ресурси* (складники середовища які мають вплив на проблему).
6. *Ресурси*, необхідні для розв'язання сформульованої проблеми політики. Ресурси, яких може бракувати для розв'язання проблеми політики.
7. Конкретні *продукти* як результат розв'язання сформульованої проблеми політики. Короткострокові, середньострокові й віддалені кінцеві *результати* (наслідки) розв'язання сформульованої проблеми політики. Бажані/небажані, передбачувані/непередбачувані кінцеві *результати* (наслідки) розв'язання сформульованої проблеми політики.
8. Цілі політики (суспільні *цінності* → *цілі і завдання* політики. Мета розв'язання проблеми (не повинна співпадати за змістом із формулюванням проблеми; має бути «зовнішньою» щодо проблеми; має бути одна, тобто не містити у формулюванні сполучних прислівників; має «підтримувати» суспільні цінності).
9. Гіпотеза розв'язання сформульованої проблеми політики.
10. *Замовник (клієнт) аналізу* (орган виконавчої влади (Кабінет Міністрів, міністерство, служба, інспекція, комітет, державна адміністрація) чи орган місцевого самоврядування (мер міста, сільський голова, міська чи сільська рада тощо), компетентний і такий, що має більшу частину ресурсів для вирішення поставленої проблеми).

Увага! Наявність у праці усіх пунктів структури, наведених вище, є обов'язковим.

Структура творчої роботи – аналітична записка

Титульна сторінка:

Національний університет "Києво-Могилянська академія"	
Києво-Могилянська школа врядування	
20__/20__ навч. рік	
_____	_____
(підпис)	(ПІБ)
ФОРМУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМИ	
_____	
(як назва роботи)	
<p>Аналітична записка – результат моєї власної роботи, і підготовлене мною самостійно без співпраці з ким-небудь. Я даю згоду на те, що цю аналітичну записку можна безоплатно використовувати в повному обсязі або частково для публікації он-лайн, в електронному вигляді та для адаптації в навчальних цілях.</p>	
_____	_____
(підпис)	(ПІБ)

[1] 1 сторінка – А4, кегль – Times New Roman 12, один інтервал між рядками, береги – 2 см із кожного боку

[2] за невчасно поданий текст есе оцінка знижується на 20%

Іспит

Іспит складається з двох частин – прилюдного захисту творчої роботи й тестування, яке проводиться в письмовій формі з можливим використанням майданчика DistEdu та охоплює всі теми, розгляд яких передбачений планом. Під час тестування дозволяється користуватися конспектом лекцій і будь-якою навчальною літературою. Використання засобів зв'язку заборонене. Студенту пропонується впродовж 20 хвилин надати відповіді на 20 тестових завдань MCQ 1/4 (одна правильна з чотирьох запропонованих відповідей)

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою із часткою підсумкового контролю 30 %.

Умови визначення навчального рейтингу

Вид роботи	Кількість за семестр	Максимальна кількість балів
Виконання обов'язкових практичних завдань	6	Якісне виконання – до 40 балів: – практичний семінар – до 4 балів; – практичний семінар – до 5 балів; – практичне завдання – до 7 балів; – практичне завдання – до 6 балів; – практичний семінар – до 5 балів; – практичне завдання – до 7 балів; – практичне завдання – до 6 балів
Подання до захисту творчої роботи – аналітичної записки	1	Відповідність структури, змісту, обсягу та оформлення роботи визначеним рекомендаціям і критеріям – до 30
Сукупний рейтинг		не більше 70

Усі бали, отримані впродовж семестру, складаються. Якщо фактично отримана кількість балів:

- перевищує 70, виставляється оцінка 70;
- є меншою, ніж 30, студент не допускається до складання іспиту як такий, що не виконав індивідуальний план.

Критерії складання іспиту

Характеристика відповіді	Максимальна кількість балів
Підготовка і прилюдна презентація творчої роботи (аналітичної записки): – прилюдна презентація есе (якість підготовленої презентації у Power Point, якість виступу, вміння вклатись у регламент, відповіді на питання) – до 8 балів; – активна участь в обговоренні презентацій – до 2 балів;	10
Надано правильні відповіді на 20 тестових завдань типу MCQ ¼ (1 правильний варіант із 4 запропонованих відповідей)	20
Разом	30

Приклад тестового завдання

Державна політика є:

- 1) бажаними діями державних чи приватних інституцій стосовно питань стратегічного розвитку суспільства у сфері захисту прав людини;
- 2) відповіддю на суспільні вимоги або вимоги дії чи бездії щодо суспільних проблем;
- 3) рішення уряду з конкретних питань спрямованих на поповнення державного бюджету;
- 4) професійна діяльність у сфері управління, яка полягає у наданні кваліфікованої допомоги управлінському суб'єкту (керівництву) з метою вдосконалення системи і технології управління

Бали, отримані під час заліку, додаються до отриманих упродовж семестру. Студенти, які набрали:

- 91-100 балів – одержують оцінку А (відмінно);
- 81-90 балів – оцінку В (дуже добре);
- 71-80 балів – оцінку С (добре);
- 66-70 балів – оцінку D (задовільно);
- 60-65 балів – оцінку E (достатньо);
- 30-59 балів – оцінку F (незадовільно);
- 0-29 балів – оцінку F (неприйнятно).

Якщо під час заліку студент надав правильних відповідей менше, аніж на шість тестових завдань та/чи не подав до захисту творчої роботи, йому виставляється оцінка «неприйнятно», що тягне перескладання. За результатами перескладання студент може отримати підсумкову оцінку не вище 65 балів (достатньо).

Якщо студента не допущено до складання заліку, як такого, що не виконав індивідуальний план, йому виставляється оцінка «неприйнятно», що тягне повторне вивчення дисципліни.

ПОЛІТИКА ЩОДО ДИСЦИПЛІНИ

Відвідування

Студенти зобов'язані відвідувати заняття за обраним і затвердженим індивідуальним навчальним планом та вчасно інформувати викладача про неможливість із поважних причин відвідувати заняття, складати (перескладати) залік.

Відпрацювання

Якщо студент із поважних причин був відсутній на занятті, на якому виконувалося обов'язкове практичне завдання, він має право його відпрацювати. Відпрацювання полягає в письмовому виконанні відповідного завдання за шаблоном, наданим викладачем.

Виконане й підписане студентом завдання подається на кафедру (кімн. 4-324) не пізніше, аніж за 15 днів до призначеного іспиту, та оцінюється на загальних підставах.

Додаткові бали

Вид роботи	Кількість за семестр	Кількість додаткових балів
Подання до друку публікації, підготовленої під керівництвом викладача НаУКМА. Факт подання до друку має бути підтверджений письмовим повідомленням видавця	1	Тези доповіді на фаховій конференції – 10 Стаття у фаховому виданні – 20 Стаття в іноземному рецензованому виданні – 30

Академічна доброчесність

Під час вивчення модуля всі учасники навчального процесу мають дотримуватися вимог, установлених Положенням про академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА, своєю діяльністю утверджувати академічну доброчесність як засадничу цінність Могилянської спільноти. Студенти не повинні отримувати чи надавати недозволеної допомоги, вдаватися до жодних інших нечесних дій під час виконання навчальних

завдань. Порушення студентом вимог академічної доброчесності під час опанування модуля тягне виставлення оцінки 0 балів (не зараховано).

Поведінка

Спілкуючись з учасниками навчального процесу, студенти мають дотримуватися етичних норм, утримуватися від гучних проявів емоцій, бути політично коректними й толерантними, поважати звичаї й традиції різних етнічних, культурних, соціальних груп і релігійних конфесій. Під час лекційних і групових занять студентам забороняється приймати їжу та користуватися мобільним телефоном.

Студенти з особливими потребами

Кафедра всіляко сприятиме вирішенню індивідуальних проблем студентів з особливими потребами, сприймаючи їх як рівних в інтегрованому студентському колективі.

МЕТОДИЧНА ПІДТРИМКА СТУДЕНТІВ

Методист кафедри суспільного врядування

Крайнік Людмила Олександрівна; кімн. 4-324, корп. 4, вул. Волоська, 8/5; +380-44-4637109, вн. 508; l.krainik@ukma.edu.ua

Керівник відділу по роботі зі студентами

Кузьменко Гліб Олександрович; кімн. 4-102, корп. 4, вул. Волоська, 8/5; +380-44-4637113; g.kuzmenko@ukma.edu.ua

ВАЖЛИВІ ДАТИ

Подія (чи вид роботи)	Дата
Подання творчої роботи до захисту на кафедрі (кімн. 4-324)	не пізніше, аніж за 15 днів до призначеного заліку
Подання на кафедрі (кімн. 4-324) всіх відпрацьованих практичних завдань	не пізніше, аніж за 15 днів до призначеного заліку
Подання на кафедрі (кімн. 4-324) документів, що засвідчують бажання студента про нарахування додаткових балів	не пізніше, аніж за 15 днів до призначеного заліку
Повідомлення про неможливість із поважних причин складати (перескладати) залік	із 09:00 до 17:00 у день проведення заліку

Укладач **В.В.Тертичка**

Затверджено на засіданні кафедри суспільного врядування протокол № .

Завідувач